

Partnerstwo na rzecz ekonomii społecznej

Data publikacji: 27.11.2013 14:30

Ekonomia społeczna (ES) jest wciąż pojęciem różnie interpretowanym i wieloznacznym. Często sektor ES utożsamia się z wprost z organizacjami pozarządowymi, kojarzy z określeniami 'społeczeństwo obywatelskie' lub 'społeczna gospodarka rynkowa'.

I Definicje

Ekonomia społeczna:

O sektorze ES powiedziano już bardzo wiele, wydano sporo publikacji, była przedmiotem dyskusji, sporów. Warto jednak przyjrzeć się jakimi narzędziami dysponuje, jakie niesie idee, jak w praktyce można korzystać z doświadczeń innych krajów a także naszej - wcale nie małej - tradycji.

Definicji ES jest wiele - dla mnie jednak najbliższą jest ta, która określa ES jako działania rynkowe, prozatrudnieniowe, z których wypracowany zysk inwestowany jest w działalność o charakterze społecznym. W związku z tym, rdzeniem ES są przedsiębiorstwa społeczne (PES) - czyli takie podmioty, które prowadzą działalność w oparciu o mechanizmy rynkowe (działalność gospodarczą, odpłatną działalność pożytku publicznego), zatrudniają płatny personel, wspomagają powrót na rynek pracy osób trudnozatrudnialnych - bezrobotnych, niepełnosprawnych, opuszczających zakłady karne, bezdomnych itp.

Partnerstwo

Partnerstwo można rozumieć jako platformę współpracy pomiędzy różnorodnymi partnerami, którzy wspólnie w sposób systematyczny, trwały i z wykorzystaniem innowacyjnych metod oraz środków planują, projektują, wdrażają i realizują określone działania i inicjatywy, których celem jest rozwój lokalnego środowiska społeczno - gospodarczego i budowa tożsamości lokalnej wśród członków danej społeczności.

Uznając partnerstwo za przejaw międzysektorowej współpracy pomiędzy różnymi typami podmiotów, możemy przyjąć, że może ono występować w formie:

- partnerstwa publiczno-prywatnego (sektor publiczny - biznes);
- partnerstwa publiczno-społecznego (sektor publiczny - organizacje pozarządowe, przedstawiciele społeczności lokalnej);
- partnerstwa społeczno-prywatnego (sektor pozarządowy - biznes);
- partnerstwa trójsektorowego (sektor publiczny - biznes - sektor pozarządowy);

Szczegółowego opracowania prawnego doczekała się jak dotychczas tylko pierwsza forma partnerstwa, przybierając kształt ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym. Trwają prace nad uchwaleniem ustawy o partnerstwie publiczno - społecznym. Nie czekając jednak na szczegółowe rozwiązanie prawne, możemy tworzyć różnego typu partnerstwa, korzystając ze swobody zawierania umów, a także odwołując się m.in. do następujących aktów prawnych:

- Konstytucja RP;
- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ustawa o pomocy społecznej;
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa prawo zamówień publicznych;

II Możliwości - czyli co możemy zrobić.

Jednostki samorządu terytorialnego (JST) otrzymały nowe, niezwykle pomocne narzędzie do realizacji zadań publicznych. Dobra współpraca z sektorem ekonomii społecznej może zdecydować o przeformułowaniu strategii rozwoju gminy w oparciu o wartości i metody tożsame z sektorem ES. Truizmem jest stwierdzenie, że współpraca taka jest możliwa gdy istnieje elementarna wola współdziałania w celu rozwiązywania konkretnych problemów

lokalnej społeczności, wzajemne zaufanie, wiedza o sobie nawzajem, dobra komunikacja, partnerskie podejście. Jednak współpraca JST i ES jest wciąż w wielu miejscach trudna i obciążona stereotypami. Inaczej organizowana jest w większych miastach gdzie np. NGO (organizacje pozarządowe) jest zdecydowanie więcej a inaczej w małych środowiskach, w których często nie ma żadnej NGO (poza strażą pożarną, kołem gospodyń wiejskich lub mniej lub bardziej aktywną parafią). Aby współpraca mogła się rozwijać - w niektórych środowiskach niezbędne jest inicjowanie postaw obywatelskich, zakładanie NGO i innych podmiotów ES nawet przez JST i wspieranie nawet najmniejszych inicjatyw podejmowanych np. przez grupy nieformalne. Informacja o możliwościach współpracy powinna być powszechnie dostępna, przejrzysta, zrozumiała, przekazywana prostym językiem. Współpraca taka może obejmować:

- uruchamianie nowych PES w partnerstwie JST i NGO (przykład: Cieszyn);
- wykorzystanie klauzul społecznych przy zlecaniu usług przez JST na rzecz PES;
- kształtowanie strategii rozwoju gminy w oparciu o wzajemnościowe idee ES (przykład: Bałtów, Byczyna);
- budowanie klastrów na rzecz rozwoju ES;
- realne konsultacje publiczne z NGO i PES;
- ogłoszenia o możliwych konkursach;
- przygotowywanie konferencji i seminariów w partnerstwach (wykorzystanie potencjału NGO w tym wolontariuszy oraz PES);
- promocja dobrych praktyk ES, wzmacnianie lokalnych liderów;

Bardzo ważnym elementem kształtowania współpracy JST i sektora ES jest edukacja - kierowana zarówno do JST jak również do przedstawicieli lokalnych NGO, a także ogółu społeczności lokalnej a szczególnie do osób, które chciałyby założyć PES. Edukacja powinna szczególnie obejmować następujące zagadnienia: czym jest ES, czy i w jaki sposób ES może poprawić stabilność funkcjonowania organizacji, dobre praktyki ES w Polsce i w Europie, jak założyć spółdzielnię socjalną i inne podmioty ES – np. Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakłady Aktywności Zawodowej, Kluby Integracji Społecznej, Centrum Integracji Społecznej. Dla osób zainteresowanych zakładaniem PES edukacja powinna obejmować zagadnienia prawno - finansowe, oparte na połączeniu wiedzy teoretycznej z bezpośrednimi doświadczeniami w przygotowywaniu, zakładaniu, poszukiwaniu źródeł finansowania i zarządzaniu PES. JST a także biznes może pomagać PES w odniesieniu sukcesu rynkowego nie tylko zlecając i powierzając zadania do realizacji ale również wspierając w kształtowaniu w PES nowoczesnego myślenia o rynku (szkolenia w zakresie negocjacji handlowych, pozyskiwania klientów, marketingu, design, księgowości itp.). Doświadczenia JST a szczególnie biznesu w wielu tych obszarach są znaczące i nie do przecenienia.

Doświadczenia niektórych samorządów w Polsce pokazują, że wykorzystanie potencjału ES otwiera zupełnie nowe możliwości w kształtowaniu polityki społeczno – gospodarczej gminy. Ta polityka może dotyczyć np.:

- realizacji wspólnych projektów w oparciu o partnerskie zasady, w których każdy z partnerów może wykorzystać swoje mocne strony; np. NGO lub PES jako lider z partnerem JST pozwala wykorzystać szybkość i sprawność działania NGO z jednoczesnym wykorzystaniem potencjału JST jak np. dostęp do zasobów czy zdolność kredytowa;
 - realizacji projektów gdzie ważnym elementem jest rewitalizacja obszarów należących do JST; JST może być wnioskodawcą a NGO organizacją partnerską;
 - wzajemnego przepływu kadr, podwójność doświadczeń zawodowych (część pracowników NGO oraz JST ma doświadczenia pracy w innym sektorze);
- wzmocnienia istniejących NGO poprzez uniezależnienie się od funduszy JST a co za tym idzie większą samodzielność, pewność siebie, odejście od roli petenta w relacjach z JST i stawianie się prawdziwym partnerem;
- wzmacnianie sektora NGO i PES poprzez tworzenie organizacji parasolowych, mądrego lobbingu na rzecz sektora, promowanie dobrych praktyk;
 - transfer narzędzi biznesowych do sektora ES: design, marketing, nowoczesne zarządzanie i inne;
 - kreowania porozumień branżowych, ponadbranżowych (parasolowych), międzysektorowych;

III Efekty – czyli co możemy osiągnąć.

1. Wzmocnienie i ekonomizacja sektora pozarządowego.

Tradycyjne NGO działające na terenie gminy wykorzystując narzędzia rynkowe mogą skuteczniej i niezależnie od środków publicznych kształtować swoją politykę i realizować założoną misję. Stają się dzięki temu bardziej niezależne i samodzielne.

2. Zwiększenie poziomu zaangażowania mieszkańców w życie społeczności lokalnej.

Sprawnie działający i zróżnicowany sektor ES na terenie gminy daje wiele możliwości angażowania mieszkańców w

różne przedsięwzięcia społeczno – gospodarcze, uwrażliwia na problemy gminy, kształtuje postawy odpowiedzialności i partycypacji w procesach demokratycznych, wzmacnia dialog między różnymi środowiskami, promuje świadome postawy konsumenckie.

3. Kształtowanie nowoczesnego myślenia o strategiach inwestycyjnych na terenie gminy.

Obszary przeznaczone do rewitalizacji mogą stać się miejscami budowania kapitału społecznego w oparciu o narzędzia ES (zatrudnianie osób z obszaru wykluczenia społecznego, wykorzystywanie działających PES przy realizacji inwestycji a także po jej zakończeniu np. zarządzanie przez PES nowym podmiotem itp.)

4. Unowocześnienie systemu pomocy społecznej.

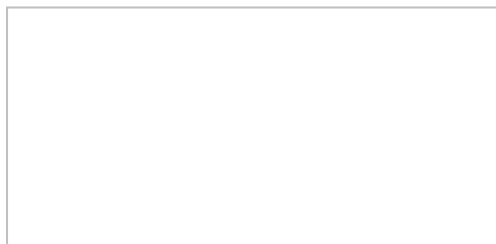
Ośrodek Pomocy Społecznej staje się autentycznym kreatorem polityki społecznej. Animuje działania reintegracyjne wykorzystując innowacyjne metody aktywizacji społeczności lokalnej. Wyposażenie tradycyjnego modelu pomocy społecznej w nowoczesne metody działania, dzięki którym osoba korzystająca z pomocy OPS staje się podmiotem działania (sama w oparciu o zdiagnozowane potrzeby realizuje swoją ścieżkę do usamodzielnienia z wykorzystaniem możliwości jakie daje ES). Zwiększanie ilości lokalnych graczy w zakresie usług społecznych.

5. Promowanie rozwiązań CSR (społecznej odpowiedzialności biznesu)

Budowanie wizerunku gminy przyjaznej partnerstwom międzysektorowym tworzącej warunki dla odpowiedzialnego i zaangażowanego biznesu.

www.owes.bcp.org.pl

Opracował : Mariusz Andrukiewicz

(artykuł sponsorowany)